

ประสบการณ์

ย่อมก่อให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเป็นพระยา-
ภูมิปัญญาสั่งสอนผู้คน
รุ่นหลังต่อๆ กันมา
ตกผลึกเป็นองค์ความ

✓ เลือเหมือนเตี้ยคนล้านนา มะหย้าการดูลักษณะไก่ชน

รู้นำไปใช้ให้เกิดคุณประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างทรงคุณค่า เหมือนกับ
คำสอนของคนล้านนาให้ดูลักษณะไก่ชนว่า “เลือเหมือนเตี้ย”

ไม่ว่าคนล้านนาหรือผู้คนในถิ่นอื่นๆ นิยมเล่นไก่ชนกันมานานนม
ต่างคนต่างเลือกคัดสรรเอาแต่ไก่ชนที่มีลักษณะดีมากที่สุด (ผสมพันธุ์) เพื่อ
สืบลูกหลานที่มีลักษณะดี ชนเก่ง เพื่อนำไปชนไก่ของคนอื่นๆ

การชนไก่ในล้านนาส่วนมากในช่วงฤดูปีใหม่เมือง (สงกรานต์)
ผู้คนที่ชอบชนไก่จะเตรียมตีดน้ำเลี้ยง (เลี้ยงไก่เพื่อเตรียมชน) นำไป
ชนกันถือว่าเป็นกีฬาพื้นบ้าน ทำให้เกิดความสนุกสนาน ดังพ่ออู๋ดี เล่า
ประสบการณ์ว่า “ตะกอน (เมื่อก่อนโน้น) ตอนพ่ออู๋เป็นหนุ่มมีไก่แจ้
(ไก่เชื้อชน) อยู่หลายตัว เมื่อถึงวันใกล้ปีใหม่ทุกๆ ปี จะตีดน้ำเลี้ยงไก่
หลายๆ ตัวเพื่อเตรียมไว้ชนกันภายในหมู่บ้านให้เป็นทีคล้ายเหงา ไม่ได้
เล่นเป็นการพนันเหมือนอย่างปัจจุบัน จึงไม่ค่อยพิถีพิถันในการดูลักษณะ
ไก่ที่กินเงิน หรือไม่กินเงิน หมายความว่า ไก่บางตัวเวลาชนเล่น จะชน
เก่งดีมาก แต่ถ้าเข้าบอนจะไม่กินเงิน”

ขณะที่พ่ออู๋พูดจดจำหระผู้เขียนถามท่านว่า “ไก่ที่กินเงิน ไม่
กินเงินมีลักษณะอย่างไร”

พ่ออู๋ท่านบอกว่า “ไก่ไม่กินเงินคือไก่ที่ลักษณะเลือเหมือนเตี้ย”
คำตอบของพ่ออู๋ ยังทำให้ผู้เขียนงงอยู่ครู่หนึ่ง เพราะคำว่าเลือ
เหมือนเตี้ย ของไก่มันอยู่ตรงไหน เพราะว่าที่จริงแล้วไก่มันไม่ใช่เลือ
ใส่เตี้ย หรือกางเกงอยู่แล้ว”

อย่างไรก็ตามพ่ออู๋ ก็พาไปดูลักษณะไก่ที่มีเลือเหมือนเตี้ยแล้ว

อธิบายว่า “คำว่าเลือของไก่คือขนของสร้อยคอที่ดงาม ส่วนว่าเตี้ย
คือส่วนของขนสร้อยโคนหางนั่นเอง”

พ่ออู๋อธิบายถึงตอนนี้แล้วชี้ให้ดูไก่ตัวผู้ตัวหนึ่งพร้อมอธิบายว่า
“นั่นไก่นั้นเป็นไก่สา ที่มีขนสร้อยคอสีขาวปนเหลืองซึ่งเป็นสีเดียวกัน
กับสร้อยขนกลางหลัง จนถึงโคนหางที่มีสีขาวปนเหลืองเช่นกัน ด้วย
ลักษณะสีของสร้อยคอและสีสร้อยโคนหางเหมือนกันนี่เอง คนสมัย
ก่อนใช้ความสังเกตเป็นประสบการณ์บอกต่อๆ กันมาเป็นความรู้ ดู
ลักษณะไก่ชนว่า เลือเหมือนเตี้ยหรือกางเกง สรุปเอาว่าหากไก่นั้น
มีสร้อยคอ เหมือนสีสร้อยโคนหางก็ถือว่าเป็นสีเลือเหมือนกัน เช่น
สร้อยแดง สร้อยเหลือง สร้อยขาว หากเหมือนกันทั้งคอ และหลัง ก็
ถือว่าเป็นเลือเหมือนเตี้ย”

ข้อดีของไก่ชนลักษณะที่มีสร้อยเหมือนกัน หรือที่เรียกว่าเลือ
เหมือนเตี้ย จะเป็นไก่ชนเก่ง ชนมีลีลาดีดงามเหมือนกับสร้อยของตัวเอง
แต่มีข้อแม้ว่า ในการชนนั้นไม่มีการพนันไก่ลักษณะนี้จะชนะเสมอ หาก
มีการพนันเงินกันครั้งใดไก่ลักษณะนี้จะแพ้อยู่รำไป เพราะมันไม่กินเงิน

เลือเหมือนเตี้ย ค่าปะเอาคนล้านนา มะหย้าการดูลักษณะไก่
ที่บอกต่อๆ กันมา จะแต่บแต่ก็ลองฝ่อ เอาเตือะเเนอหมู่เฮา.

แหล่งข้อมูล สัมภาษณ์เจ้าของไก่จำนวน 1 คน

ภาพไก่หมู่บ้านม่วงเขียวริมคลอง อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่.

โดย.....นิคม พรหมมาแพทย์

★ ไก่ชนที่มีลักษณะมีสร้อยเรียกกันว่า “เลือเหมือนเตี้ย”.